

Anonymiseret version

Oversættelse

C-914/19 - 1

Sag C-914/19

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

12. december 2019

Forelæggende ret:

Consiglio di Stato (Italien)

Afgørelse af:

19. september 2019

Appellant:

Ministero della Giustizia, ved ministeren p.t.

Indstævnt:

GN

Andre parter i sagen:

HM

JL

JJ

Offentliggjort den 28. november 2019

[udelades]

DEN ITALIENSKE REPUBLIK

Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager)

i sin sammensætning som domstol (Fjerde Afdeling)

har afsagt nærværende

DA

KENDELSE

vedrørende appel nr. 10319/2018 iværksat af Ministero della Giustizia (justitsministeriet), ved ministeren p.t. [udelades]

mod

GN [udelades]

og mod

HM, JL og JJ, udeblevne,

med henblik på ændring

af dom nr. 10885 af 12. november 2018 fra T.a.r. per il Lazio (den regionale forvaltningsdomstol for Lazio), sædet i Rom, Første Afdeling.

[Org. s. 2]

[Udelades]

1. Den indstævnte, som er over 50 år, anlagde sag ved T.a.r. per il Lazio med påstand om annullation af det dekret, hvormed Ministero della Giustizias generaldirektør den 21. april 2016 bekendtgjorde en udvælgelsesprøve for 500 notarstillinger, idet hun anfægtede den del, hvori der blev fastsat en maksimal aldersgrænse for deltagelse i prøven på 50 år på dekretets dato.

Med nye anbringender anfægtede den indstævnte det dekret, hvormed hun blev udelukket fra de skriftlige prøver, fordi hun på datoen for bekendtgørelsen var fyldt 50 år.

Under sagens forløb gav T.a.r. [per il Lazio] – ved en foreløbig foranstaltning – den indstævnte adgang til deltagelse i udvælgelsesprøvens skriftlige og mundtlige prøver, som hun bestod.

Ved dom nr. 10885/2018 afviste T.a.r. [per il Lazio] sagen, fordi søgsmålsinteressen var bortfaldet henset til, at udvælgelsesprøven var bestået.

Ministero della Giustizia har iværksat appel til prøvelse af denne dom og gjort gældende, at T.a.r. [per il Lazio] burde have forkastet sagen uden at tage højde for, at udvælgelsesprøven var bestået, idet der blev givet adgang til deltagelse ved en foreløbig foranstaltning i afventning af dommen.

Den indstævnte har fremført modargumenter og nedlagt påstand om, at ministeriets appel forkastes, idet hun i overensstemmelse med artikel 101, stk. 2, i codice del processo amministrativo (loven om forvaltningsproceduren) på ny har nedlagt de påstande, som ikke blev vurderet i første instans, og subsidiært

anmodet om, at det i svarskriftet anførte præjudicielle spørgsmål forelægges Den Europæiske Unions Domstol.

[Org. s. 3]

Den indstævnte har endvidere anført, at antallet af ansøgere, som har bestået udvælgelsesprøven (419), er lavere end antallet af opslåede stillinger (500), og at ingen af de ansøgere, der er placeret lavere på ranglisten end den indstævnte, har begæret at få den til hende tildelte notarstilling, således at der ikke er modparter i proceduren.

Ved offentligt retsmøde den 19. september 2019 er sagen blevet antaget til realitetsbehandling.

2. Ved mellemdom nr. 8152 af 28. november 2019 har denne Afdeling besluttet således:

– Ministero della Giustizia gives medhold i appellen til prøvelse af erklæringen om afvisning af sagen i første instans, og den appellerede dom ændres således, at sagen skal antages til realitetsbehandling.

– Den indstævntes klagepunkter om, at den i bekendtgørelsen fastsatte maksimale aldersgrænse på 50 år er i strid med den nationale lovgivning, forkastes.

– Hvad angår den indstævntes klagepunkter i overensstemmelse med artikel 101, stk. 2, i codice del processo amministrativo om, at den omhandlede bestemmelse i bekendtgørelsen er uforenelig med EU-retten, beslutter retten at udsætte sagen og forelægge Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål i henhold til artikel 267, stk. 2 og 3, TEUF som præciseret nedenfor.

– Der tages forbehold om at træffe enhver anden sædvanlig afgørelse på tidspunktet for den endelige afgørelse.

3. I ovennævnte dom nr. 8152/2019 har denne Afdeling således fundet, at bestemmelsen i bekendtgørelsen er forenelig med den gældende italienske lovgivning, fordi artikel 1, stk. 3, litra b), i lov nr. 1365/1926 (som erstattet af artikel 13 i lovdekret nr. 166/2006) foreskriver, at deltagere i udvælgelsesprøver for notarstillinger ikke må være fyldt 50 år på datoen for bekendtgørelsen.

4. Den indstævnte har gjort gældende, at den i bekendtgørelsen fastsatte maksimale aldersgrænse (som blev anfægtet i sagen i første instans), som udgør grundlaget for dekretet om udelukkelse (anfægtet med de nye anbringender), strider mod det EU-retlige princip om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder, som er kodificeret i artikel 21 **[org. s. 4]** i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og artikel 10 TEUF samt gentaget i artikel 6 i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000, som er blevet gennemført i den nationale retsorden ved lovdekret nr. 216/2003.

Den indstævnte har gjort gældende, at der af hensyn til kravet om en »EU-konform fortolkning«, selv i tilfælde af tvivl angående udformningen af den gældende lovgivning, burde gives forrang for en fortolkning, ifølge hvilken den maksimale aldersgrænse i artikel 1 i lov nr. 1365 af 6. august 1926 skal opfattes som fjernet, fordi den modsatte løsning ville være uforenelig med EU-retlige bestemmelser med direkte virkning.

Den indstævnte har også gjort gældende, at i medfør af artikel 6 i direktiv 2000/78/EF kan ulige behandling på grund af alder kun være forenelig med direktivet, hvis den er objektivt og rimeligt begrundet i et »legitimt formål«, som medlemsstaten kan påberåbe sig, hvis den ulige behandling er forholdsmæssig og egnet til at opfylde de forfulgte mål, hvorimod bestemmelsen om en maksimal aldersgrænse for adgang til notar erhvervet – såfremt det måtte fastslås, at den stadig er gældende – helt savner begrundelse såvel i den lov, hvori aldersgrænsen er fastsat (lov nr. 1365/192[6]), som i lovene om organisationen af andre erhvervs kategorier, idet der konstateres åbenlyse afvigelser i forhold til andre sammenlignelige erhverv, eksempelvis embedet som dommer eller statens advokat, med hensyn til hvilke enhver bestemmelse om maksimal aldersgrænse for adgang er ophævet for længe siden.

Subsidiært har den indstævnte anmodet om, at Consiglio di Stato i egenskab af domstol i sidste instans, såfremt der næres tvivl om den korrekte fortolkning af de omhandlede EU-retlige bestemmelser, forelægger Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål i henhold til artikel 267, stk. 2, TEUF.

5. Ministero della Giustizia har fremført detaljerede modargumenter og præciseret, at lovgivers valg om at fastsætte en maksimal aldersgrænse for deltagelse i udvælgelsesprøver for notarstillinger ikke er urimeligt, fordi rekruttering af udøvere af et liberalt erhverv, som allerede har nået en vis alder, strider mod [org. s. 5] behovet for at sikre stabiliteten i udøvelsen af den offentlige opgave i en betydelig tidsperiode uden at forringe ligevægten i notarers pensionssystem, således at adgangen udelukkes for personer, som ikke er langt fra den lovbestemte pensionsalder.

6. Endvidere er følgende EU-retlige bestemmelser relevante:

– artikel 21 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, som forbyder enhver forskelsbehandling på grund af alder,

– artikel 10 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, hvorefter Unionen ved udformningen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tilstræber at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling på grund af alder,

– artikel 6 i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, hvorefter medlemsstaterne kan bestemme, at ulige behandling på grund af alder ikke udgør forskelsbehandling, hvis den er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af den nationale ret, bl.a. legitime

beskæftigelses-, arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelsespolitiske mål, og hvis midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og nødvendige.

Som anført ovenfor foreskriver artikel 1, stk. 3, litra b), i lov nr. 1365/1926, som erstattet af artikel 13 i lovdekret nr. 166/2006, med hensyn til adgang til udvælgelsesprøver for notarstillinger, at deltagere ikke må være fyldt 50 år på datoen for bekendtgørelsen.

7. Dommerkollegiet er af den opfattelse, at der ikke på baggrund af den indstævntes argumenter kan ses bort fra den nationale bestemmelse, fordi grundene til, at bestemmelsen kan være i strid med EU-retten, ikke er umiddelbare, tilstrækkeligt klare, præcise og ubetingede.

For det første gælder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervs-mæssige kvalifikationer i henhold til sin artikel 2 for enhver statsborger i en medlemsstat, der ønsker [org. s. 6] at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller som arbejdstager, herunder udøvere af et liberalt erhverv, i en anden medlemsstat end den, hvor han har opnået sine erhvervs-mæssige kvalifikationer (stk. 1), men det finder ikke anvendelse på officielt udnævnte notarer (stk. 4).

Det er derfor indledningsvis nødvendigt at afklare, hvorvidt ordningen om adgang til notarerhvervet i en medlemsstat nødvendigvis skal være genstand for harmonisering af den pågældende medlemsstats nationale lovgivning og EU-retten.

Endvidere bestemmer ovennævnte artikel 6 i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000, som har overskriften »Berettigelse af ulige behandling på grund af alder«, at medlemsstaterne kan bestemme, at ulige behandling på grund af alder ikke udgør forskelsbehandling, hvis den er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af den nationale ret, bl.a. legitime beskæftigelses-, arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelsespolitiske mål, og hvis midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og nødvendige.

8. Imidlertid finder dommerkollegiet, at der hersker tvivl om, hvorvidt artikel 1, stk. 3, litra b), i lov nr. 1365/1926, som erstattet af artikel 13 i lovdekret nr. 166/2006, er forenelig med den relevante EU-ret for så vidt angår forskelsbehandling på grund af alder.

Det ville faktisk kunne antages, at den nationale bestemmelse, hvorefter alene ansøgere, som ikke er fyldt 50 år på datoen for bekendtgørelsen, har adgang til udvælgelsesprøver for notarstillinger, ikke er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål.

Med andre ord kunne det konkluderes, at den italienske bestemmelse uden et legitimt formål indfører en ulige behandling på grund af alder i forbindelse med adgang til notarerhvervet, som udgør forskelsbehandling og er forbudt i medfør af det omhandlede EF-direktiv.

9. Det er derfor nødvendigt i medfør af artikel 267, stk. 2 og 3, TEUF [org. s. 7] at forelægge Den Europæiske Unions Domstol det spørgsmål, hvis besvarelse er afgørende for løsningen af den foreliggende tvist, og navnlig – efter at Domstolen måtte have fastslået, at ordningen om adgang til notarhvervet i en medlemsstat nødvendigvis skal være genstand for harmonisering af den pågældende medlemsstats nationale lovgivning og EU-retten – følgende spørgsmål: »Er artikel 21 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, artikel 10 TEUF og artikel 6 i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000, som fastsætter et forbud mod forskelsbehandling på grund af alder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, til hinder for, at en medlemsstat kan fastsætte en maksimal aldersgrænse for adgang til notarhvervet?«

[Udelades] [standardformuleringer]

Således bestemt ved lukket møde i Rom [udelades] den 19. september 2019 [udelades]

[Org. s. 8]

[Udelades] [underskrivernes navn]